

9. SC Targu Jiu

Interviu

În cele ce urmează, am realizat un interviu cu doamna profesoară de istorie, Maria Mititelu. La 22 de ani după evenimente din decembrie 1989, care au dus la înlăturarea dictaturii comuniste, doresc să clarificăm împreună câteva concepte fără de care nu am putea înțelege ce a reprezentat comunismul pentru România.

C.Ș. Ce înseamnă să fii *comunist*? Ce înțeles atribuie acestui termen? Dar *activist*?

M.M. Sensul cuvântului *comunism* este explicat ca fiind o democrație invers, când cei multi ajung formal la putere, în realitate este o dictatură a celor puternici. Ca să înțelegem mai bine înțelege sensul cuvântului *comunist* trebuie să luăm în calcul evenimentele petrecute la 23 august 1944 în România, și anume lovitura de stat care a dus la înlăturarea regimului antonescian și revenirea firavă a democrației prin reprezentanții săi-regele Mihai I și partidele istorice cu tradiție PNT și PDL, alături de care s-au situat și comuniștii (PCR), de asemenea social-democrații. Comuniștii erau cei care împărtășeau doctrina (ideologia) marxist-leninistă, adusă de câteva persoane în România, via Moscova, în preajma anului 1921 când s-a înființat acest partid, un „partid de buzunar”, trecut apoi în ilegalitate în 1924 pentru tulburările produse în sudul Basarabiei la Tatar-Bunar și pentru nefericita susținere a tezei rusului Buharin cu privire la faptul că România ar fi „stat multinațional” și o „temniță a popoarelor”. Ulterior, comuniștii și-au făcut tot mai mult loc în peisajul politic, odată cu prezența fizică a Armatei Roșii sovietice pe teritoriul românesc (retrasă abia în 1958). Mai întâi s-au impus în guvernul pro-comunist dr. Petru Groza (6 martie 1945), apoi prin falsificarea alegerilor din noiembrie din 1946, când se pare că adevăratul câștigător a fost PNT și prin înscenarea de la Tămădău, făcută liderilor PNT: Iuliu Maniu, N. Carandino, N. Penescu din 14 iulie 1947, prilej pentru a dizolva acest partid și de a-i întemnița liderii, apoi prin înlăturarea regelui la 30 dec. 1947 și proclamarea Republicii Populare Române. Activiștii comuniști au fost cei care au propagat prin viu grai sau prin scris, în rândul poporului, o doctrină străină de neamul românesc care promitea egalitatea. O egalitate la nivelul vorbelor, nu faptelor, în realitate nomenclatura, frunțașii partidului, fiind cei care se sustrageau legii și se supuneau doar „disciplinei de partid”.

C.Ș. Cum s-a constituit *disidența* în România?

M.M. Disidența în România sau opoziția față de acest regim “contra naturii” s-a constituit chiar din primele momente ale ascensiunii comuniste la putere. Liderii PNT (Iuliu Maniu) și PNL (C.I.C Brătianu) au protestat pe lângă Marile Puteri, cerându-le sprijinul pentru alegeri libere și corecte. Manifestația de la 8 noiembrie 1945, cu ocazia zilei regelui Mihai I a fost un exemplu de diversiune comunistă cu scopul discreditării PNT. Există rapoarte detaliate ale Siguranței Statului de atunci privind organizarea acestei acțiuni (Cartea Albă a Securității, vol I anexă). Comuniștii văd deci în țărăniști și liberali adversari ireductibili ai regimului. Comunizarea forțată a României începe deci cu lichidarea opoziției politice.

C.Ș. Există date certe privind activitatea în slujba regimului a unor cetățeni ca “turnători”? Care a fost atitudinea cetățeanului de rând față de comunism?

M.M. Într-un climat de teroare, așa cum a fost descris cel mai bine de liderul național-tărănist Iuliu-Maniu, evident că oamenii de rând, cetățenii, abia mai îndrăzneau să se manifeste. Dacă majoritatea s-au transformat treptat în “cetățeni tăcuți”, libertatea de exprimare fiind un delict grav, alții au ales calea compromisului cu regimul ajungând până la acela de a-și spiona și „turna” colegii, familia, apropiații la Securitate. Așa au luat naștere celebrele “note informative” la Securitate pe care le dădeau laolaltă studenții, intelectualii și muncitorii. Suspiciunea mergea “mână în mână” cu delatiunea. Să nu mai punem la socoteală rezistența din munți sau

rezistența individuală a unor mari personalități care au ajuns în detenție, condamnate la ani grei de închisoare (Anton Golopenția, Mircea Vulcănescu, Ioan Lupaș, Iuliu Maniu, Ion Mihalache, Nicolae Steinhard, Dinu Pillat, Constantin Noica și alții). Laolaltă au fost închiși oameni nevinovați dar care au îndrăznit să-și spună părerea despre comunism. Printre aceste personalități s-a numărat și Corneliu Coposu, secretar politic al liderului țărănist Iuliu Maniu care a fost condamnat la 25 de ani de închisoare, din care a executat 17 ani și jumătate în “celebrele” închisori de la Jilava, Aiud, Craiova și Râmnicul Sărat și care a fost izolat timp de 8 ani uitând aproape să vorbească și să lege cuvintele într-o frază. Credincios idealurilor democratice, a reînființat P.N.Ț-C.D. la 27 decembrie 1989 care a revenit în legalitate. Corneliu Coposu a fost condamnat în lotul fruntașilor țărăniști pentru “înalță trădare a clasei muncitoare” și “crimă contra reformelor sociale”. O definiție a comunismului a fost dată de Iuliu Maniu, care adresa la 18 ian 1947 un apel către națiune: “România”, avertiza el” era bântuită de cea mai neagră urgie, însă era sfâșiata de teroare, minciună și fals, încât mândria și demnitatea națională îi fuseseră îngenuncheate”.

C.Ș Securitatea a reprezentat un organ de represiune comunist, poliția politică din România pusă în slujba idealurilor comuniste. Care a fost rolul ei în această perioadă?

M.M Securitatea, poliția secretă care a pus în aplicare represiunea față de opozații regimului numiți „dușmani ai poporului” a luat ființă la 30 aug 1948. A fost condusă de la început de agenți sovietici infiltrați în România, Pantelei Bodnarenko sau Alexandru Nicolschi fiind două două exemple, cel din urmă ocupându-se de instrumentarea „trădării,” de la Tămădău. Aceștia au făcut tot ce le-a stat în putință pentru a reduce la tăcere liderii opoziției și adversarii ai regimului, fie ei reali, fie imaginari. S-au folosit de toate metodele posibile, care mai de care mai odioase, mai brutale, pentru ca acești oameni ”vinovați” că au crezut în valorile democrației. “Bătăile în pușcărie cu sacii de nisip, cu cearșaful ud în baie, suspendările pe o bară de fier pentru a fi bătut la tălpi, bătăi cu capul de zid, cu pumnii, cu palmele erau considerate violențe ușoare”, spunea Coposu într-un interviu acordat Luciei Hossu pentru *Memorialul Durerii*. Denis Deletant, istoric din Marea Britanie, afirma la un moment dat: „Sunt încă mulți oameni foarte implicați în acest trecut comunist, cărora nu le convine să se dea în vileag adevăratul aspect al represiunii comuniste”. Mulți ani s-a vorbit, s-au concentrat asupra realizărilor epocii comuniste fără să se arate care au fost sacrificiile cerute de la populația din România, ca să se facă aceste realizări. Deci, a fost un trecut deformat. Fără să se analizeze acest trecut nu putem înțelege de ce s-a ajuns unde s-a ajuns. Mai ales în anii 50, începutul anilor 60.

C.Ș Ce rol a avut diaspora în evoluția evenimentelor din România până în 1989 când are loc înlăturarea regimului Ceaușescu pe cale violentă?

M.M Diaspora-românii din afara țării, constituiți în opozații sau disidenți s-au remarcat prin susținerea posturilor de radio (Europa Liberă, Vocea Americii, BBC) populare poporului român aflat în cea mai neagră epocă a sa. Menționez aici personalități cu impact prin “vocea” lor ca Monica Lovinescu, Virgil Ierunca, Vlad Georgescu, Paul Goma. Generația lui Corneliu Coposu a revenit în viața politică după 50 de ani de represiune necruțătoare. În România postrevoluționară am făcut cunoștință cu liderii partidelor tradiționale, cu cei care investiseră sânge și suferință pentru desprinderea de comunism.

*Omul politic Corneliu Coposu s-a implicat cu vitalitate în evenimentele după 1989 și nu a emigrat niciodată în străinătate. Corneliu Coposu a rămas până la moartea sa în 1995 fidel susținător al ideilor democratice. Rămâne de văzut dacă visul lui Corneliu Coposu a fost atins sau va trebui să mai treacă multă „apă pe Dâmbovița” pentru a înțelege cum trebuie realizată democrația, nu o democrație de fațadă “de tinichea”.